

Саме процес соціалізації спрямовується на формування у дітей та молоді політичної культури і духовності, національних світоглядних позицій, ідей, поглядів і переконань на основі цінностей вітчизняної та світової культури.

Удосконалюючи навчально-виховний процес освітніх закладів з точки зору досліджуваної проблеми, слід звернути увагу на такі моменти: якщо молодь не цікавиться політичною соціалізацією, то у них не вихована потреба розуміти, любити й належним чином оцінювати найдосконаліші форми цього явища. Молодь завжди чекає від старших, включаючи педагогів, наставників-викладачів відповідних уроків.

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Бурлацкий Ф. М., Галкин А. Л.* Социология. Политика. Международные отношения. – Москва : Международные отношения, 1974.
2. *Вольтер.* Метафизический трактат // Философские сочинения. – М., 1988. – 517 с.
3. *Остапенко М. А.* Політична культура сучасної студентської молоді в Україні (на прикладі вузів м. Києва): дис. ... канд. політ. наук / Національний педагогічний ун-т ім. М. П. Драгоманова – К., 2000.

Новакова О. В.
*доктор політичних наук, професор,
професор кафедри політичних наук
Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова (м. Київ)*

ПРІОРИТЕТИ ДЕРЖАВНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ У ХХІ СТОРІЧЧІ

Ідея суверенної державності України пройшла довгий і складний шлях. Її часова та просторова довготривалість, не дивлячись на слабкість сприятливих чинників і безліч загроз, свідчить про об'єктивно-історичне право та глибинне вкорінення в свідомості поколінь прагнення українського народу на реалізацію власної державності. Наприкінці ХХ сторіччя ця мета була досягнута у формальній площині, але досі продовжується боротьба за реалізацію та захист суверенітету, як і століття тому вимагаючи від українців жертв, втрат та величезної наснаги.

Однією з перешкод на шляху успішного соціально-політичного розвитку сучасної України виступає неефективність системи державного управління, брак системного стратегічного підходу до вирішення актуальних завдань державотворення. Ми весь час за кимось, або за чимось ідемо, будь-то Європа чи Росія, Америка чи Китай, виступаючи частиною, одним з багатьох чинників розвитку інших держав. У внутрішній політиці часто діємо за логікою пожежника, який з героїзмом, відвагою та надзусиллями намагається погасити вогонь, коли він вже палає. Така система державно-політичного управління, як наголошує професор Г. Зеленько “призвела до

руйнування багатьох рис державності, втрати окремих рис державного суверенітету..., що уможливило анексію Криму Російською Федерацією і військову агресію на Донбасі” [1, с. 56].

Набагато перспективнішим є шлях створення і послідовного слідування власній стратегії розвитку, з урахуванням, безумовно, і позитивного досвіду інших країн, і культурно-цивілізаційних впливів. Найголовніше тут – позитивний баланс між зовнішніми і внутрішніми чинниками на користь останніх. Як відомо, соціальна система може успішно розвиватися лише за умови здатності до створення ефективних функціональних структур без наявності визначального зовнішнього впливу.

Основний документ, що визначає напрямки вдосконалення системи державного управління, “Стратегія реформування державного управління на 2016–2020 роки” серед пріоритетних завдань називає такі:

- “визначення політичного лідера, відповідального за реформу державного управління, дієвих механізмів координації та чіткого розподілу відповідальності;
- посилення спроможності державних органів щодо реформування державного управління;
- комунікаційний супровід реформи державного управління” [2].

Відповідно, головне – це виявлення політичної волі до реформування країни та системи її управління, послідовність у постановці та реалізації стратегічних завдань. За даними експертного опитування знаних політологів України, що було проведено Фондом “Демократичні ініціативи” ім. Ілька Кучеріва на початку 2018 року, можна створити своєрідну ієрархію реформаторських цілей, що постають перед нашою країною у поточному році.

Таблиця 1

Пріоритетні напрямки реформування українського суспільства на 2018 р.

<i>№</i>	<i>Пріоритетні напрямки реформування на 2018 рік</i>	<i>Рівень підтримки експертами</i>
1.	Створення Антикорупційного суду; ухвалення комплексу правових актів щодо державної безпеки, полону і полонених; припинення спроб із дискредитації НАБУ, громадських активістів, які є союзниками, а не ворогами влади; скасування електронного декларування для антикорупціонерів, доведення до логічного фіналу судових справ провідних корупціонерів,	5
2.	Законодавче забезпечення розвитку приватної ініціативи, зменшення тиску на бізнес, детинізація ринку праці та обігу коштів	5
3.	Зміна виборчої системи передусім з точки зору унеможливлення фальсифікацій результатів і маніпуляцій свідомістю громадян, вдосконалення виборчого законодавства та механізмів його реалізації	3
4.	Оптимізація кадрової політики, заповнення вакансій в уряді	3
5.	Вирішення земельного питання, створення ринку землі	2
6.	Імплементация Угоди про асоціацію з ЄС та модернізація зовнішньополітичної стратегії	2

<i>№</i>	<i>Пріоритетні напрямки реформування на 2018 рік</i>	<i>Рівень підтримки експертами</i>
7.	Завершення медичної реформи, реформи децентралізації влади	2
8.	Формування енергонезалежності держави	1
9.	Підсилення обороноздатності країни	1
10.	Впорядкування інформаційного простору, визначення різниці між цензурою та інформаційною безпекою держави	1

* Таблицю складено за даними опитування Фонду “Демократичні ініціативи” ім. Ілька Кучеріва [3].

З розташування пріоритетних напрямків реформування українського суспільства видно, що найбільше значення експерти надають комплексу політико-правових питань, серед яких виділяється створення Антикорупційного суду та захист прав і свобод громадян, особливо активістів та пов’язаних із військовою агресією Росії. На перших позиціях також соціально-економічні питання: підтримка малих та середніх підприємців, зниження бюрократичного тиску на бізнес, правові гарантії приватної власності. Таке виділення є цілком зрозумілим, оскільки саме у названих галузях міститься критична маса невирішених питань, що гальмують якісні позитивні зміни суспільного життя та суттєво знижують ефективність боротьби з найпотужнішими ворогами – корупцією та бідністю.

Стабільною підтримкою користується також проблема вдосконалення виборчого законодавства і механізмів його практичного запровадження, завершення децентралізації влади, медичної та земельної реформ, кадрового забезпечення провідних державних посад.

Неочікувано низькі рівні підтримки (всього по одному голосу експертів) отримали такі завдання, як підвищення обороноздатності країни, розширення співробітництва з зовнішньополітичними партнерами та вдосконалення інформаційної політики держави. І якщо невелику увагу до перших двох можна пояснити тим, що ці напрямки користуються достатньою увагою суб’єктів прийняття рішень і достатньо активно розвиваються, то нехтування важливістю проблеми вдосконалення інформаційно-комунікативного простору вдається неправомірною. На нашу думку, формування ефективної інформаційної політики української держави не поступається вагою питанням права та економіки, а подекуди може визначати їх успішність та темпи просування. І це вірно не лише тому, що в сучасну епоху контроль над інформацією означає контроль над світом, але й тому, що Україна знаходиться у гострій фазі інформаційної війни, яку розв’язала Російська Федерація проти демократичного світу. Як влучно зазначила посол США в Україні Марія Йованович: “подальший рух України на шляху реформ – найкращий спосіб урятувати її суверенітет, урятувати від зовнішніх загроз, російської агресії. ... одна з найбільших проблем – поширення дезінформації. Тому дуже важливо, щоб Україна мала такі ЗМІ, яким довіряють, які можуть вести боротьбу з дезінформацією, яка стала зброєю” [4].

До того в українському суспільстві зростає попит на об'єктивну інформацію, громадяни вже отримали певний досвід, значна їх частина не хоче бути сліпим об'єктом інформаційного маніпулювання. За даними соціологічних досліджень 2017 року телевізійні канали регулярно дивляться 46% українців, із них найбільше – телеканал “UA Перший” (32%) та обласні суспільні телеканали (13%). 29% українців готові сплачувати власні гроші, щоб мати можливість дивитися/слухати/читати об'єктивні й неупереджені новини та аналітику на каналах суспільного мовлення [5]. Тому створення сучасного інформаційного простору, досягнення інформаційної відкритості сфери прийняття рішень та запровадження дієвих засобів захисту від пропагандистських впливів в умовах інформаційної війни повинні отримати статус пріоритетів державного реформування та активно впроваджуватися в життя.

Можна констатувати, що і на рівні держави, і в експертному середовищі активно формується стратегія державного розвитку України, основні її складові не викликають заперечень. Проблема полягає в акумуляції критичної маси політичної волі для переведення сформульованих завдань в площину послідовної та неперервної практичної реалізації.

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Зеленько Г. І.* Функціональний розподіл між владними інститутами та інституціями: механізми та принципи координації. Державне політичне правління і національна єдність: аналітична доповідь. Київ : ППІЕНД, 2017. 248 с.
2. Стратегія реформування державного управління на 2016–2020 роки. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/ru/474-2016-%D1%80> (дата звернення 27.03.2018).
3. Політичний сезон-2018: прогнози експертів. URL: <http://dif.org.ua/article/eksperti8989gqrgojq3org> (дата звернення 20.03.2018).
4. Україна знаходиться на передовій інформаційної війни, – посол США. URL: https://zaxid.net/ukrayina_znahoditsya_na_peredoviy_informatsiynoyi_viyeni_posol_ssha_n1424514 (дата звернення 2.04.2018).
5. Реформи в Україні: недороблене і недовиконане. Дослідження Фонду “Демократичні ініціативи” імені Ілька Кучеріва спільно з Київським міжнародним інститутом соціології. 23 жовтня – 5 листопада 2017 року. URL: <http://dif.org.ua/article/reformi-v-ukraini-nedoroblene-i-nedovikonane>